Material didactic adaptat

Fișe de lucru la literatura română pentru elevii cu CES din gimnaziu

Prof. Gavrilă Luzi

Școala Gimnazială Mihai Eminescu

Roșiori de Vede, Teleorman

23.08.2025

Introducere

Aceste fișe de lucru sunt create special pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES), având ca scop **facilitarea accesului la conținutul literar românesc**. Abordarea este una **diferențiată și incluzivă**, adaptând sarcinile la nevoile specifice de învățare ale acestor elevi. Activitățile propuse sunt variate, de la exerciții de asociere și desen la scurte compuneri creative, toate pentru a **dezvolta înțelegerea textului, imaginația și exprimarea personală**.

Fișa de lucru 1: "Zâna zorilor" de Ioan Slavici

Obiectiv: Descoperirea personajelor și a lumii basmului.

1. **Cine e cine?** Unește fiecare personaj cu descrierea care i se potrivește.

•Făt-Frumos

•Zâna zorilor

•Împăratul Roșu

•Balaurul

A. Tânăra cu puteri magice

B. Tânărul curajos, pornit într-o călătorie

C. Un personaj negativ, rău și puternic

D. Monstrul cu multe capete

2.Lumea basmului. Desenează un loc din poveste care ți-a plăcut cel mai mult. Poate fi palatul, pădurea fermecată sau o scenă cu un personaj.

3. Ce simți? Spune în 2-3 cuvinte ce emoție ai simțit citind despre Făt-Frumos (de exemplu: bucurie, tristețe, curaj).

4. Cuvântul magic. Găsește un cuvânt magic din text și scrie-l aici.

Fișa de lucru 2: "Călin (file de poveste)" de Mihai Eminescu

Obiectiv: Înțelegerea poeziei prin imagini și sentimente.

1.Culorile poeziei. Alege o culoare care ți se pare că se potrivește cu fiecare strofă și explică de ce.

•Strofa 1 (descrierea naturii): **Culoarea ...** pentru că ...

•Strofa 2 (personaje): **Culoarea ...** pentru că ...

2. **Cum arată?** Desenează-i pe Călin sau pe fata de împărat așa cum ți-i imaginezi tu.

3. **Sunete din poezie**. Scrie 2 sunete pe care crezi că le auzi când citești poezia (ex: susur de apă, tril de pasăre).

4. **Completează versul**. Citește cu atenție și completează spațiul liber cu un cuvânt potrivit.

"Și din valul de bătut/ A răsărit un ...". (Indiciu: e ceva rotund, strălucitor)

Fișa de lucru 3: "Dumbrava minunată" de Mihail Sadoveanu

Obiectiv: Urmărirea firului narativ și empatia cu personajul principal.

1. **Drumul Lizucăi**. Desenează un traseu simplu cu săgeți care arată drumul pe care l-a parcurs Lizuca de la oraș până la bunicul ei.

2. **Adevărat sau fals?** Încercuiește varianta corectă.

•Lizuca a plecat de acasă pentru că se plictisea. (Adevărat/Fals)

•În pădure, Lizuca a întâlnit un iepure și o vulpe. (Adevărat/Fals)

•Bunica lui Lizuca a ajutat-o pe fetiță să se rătăcească. (Adevărat/Fals)

3.Prietenii Lizucăi. Care a fost cel mai bun prieten al Lizucăi în pădure? Numește-l și desenează-l aici.

4.Dacă ai fi tu Lizuca... Scrie o propoziție despre ce ai face tu dacă ai ajunge în Dumbrava minunată.

Fișa de lucru 4: "Pasteluri" de Vasile Alecsandri

Obiectiv: Explorarea imaginilor poetice și a emoțiilor legate de natură.

1. **Găsește perechea**. Alege o poezie din ciclul "Pasteluri" (de exemplu, "Iarna") și asociază fiecare vers cu o imagine.

•"E iarnă grea, cu multă zăpadă"A. Imaginea unui munte acoperit de zăpadă.

•"Vântul suflă printre copaci" B. Imaginea unor copaci zguduiți de vânt.

"•Copiii se joacă cu bulgări" C. Imaginea unor copii care fac un om de zăpadă.

2. **Desenează anotimpul**. Alege un pastel care îți place și desenează anotimpul descris în el. Nu uita să folosești culori care se potrivesc!

3. **Ce simți când citești?** Scrie 2 cuvinte care descriu sentimentele tale atunci când citești un pastel despre primăvară. (Ex: bucurie, speranță, liniște).

4. **Cuvântul meu preferat**. Care este cuvântul tău preferat din poezie? Scrie-l și explică de ce l-ai ales.

Fișele pot fi folosite cu succes la **gimnaziu**, în special la clasele **a V-a și a VI-a**, unde se face trecerea de la textele narative scurte la cele mai complexe. Mai mult, ele sunt **perfect adaptate pentru elevii cu CES de gimnaziu**, deoarece se concentrează pe o abordare diferită de cea a programei standard.

Iată de ce sunt potrivite:

Textele selectate: Basmele ("Zâna zorilor"), poeziile lirice ("Călin (file de poveste)", "Pasteluri") și povestirile scurte ("Dumbrava minunată") sunt incluse în programa de literatură pentru clasele V-VI, dar sunt adesea studiate dintr-o perspectivă prea teoretică pentru elevii cu CES.

Adaptarea sarcinilor: La gimnaziu, accentul se mută pe analiză literară (personaje, teme, limbaj artistic). Aceste fișe evită analiza rigidă și se concentrează pe:

Înțelegerea de bază: Cine este personajul, unde se întâmplă acțiunea.

Gândirea creativă: Desenul, scrierea de propoziții scurte și creative.

Conectarea emoțională: Identificarea sentimentelor stârnite de text.

Diferențiere: Ele funcționează ca un **punct de plecare**, o alternativă la fișele standard, care pot fi prea abstracte și dificile pentru unii elevi. Aceste fișe le permit să se conecteze la text la nivelul lor, construind o bază solidă înainte de a trece la concepte mai complicate.

În concluzie, deși textele sunt din programa de gimnaziu, abordarea este special adaptată pentru a fi **accesibilă și eficientă pentru elevii cu CES**. Ele pot fi utilizate în paralel cu manualul sau ca o metodă de recapitulare și consolidare a cunoștințelor într-un mod mai prietenos și mai interactiv.